

Dimitrie Grama
Obsesii comune

Ebook

Editura SAGA

De același autor:

Făptura cuvântului, (*debut, 2000*)
Pasărea melancoliei,
Vînatoare de umbre,
Elegiile depărtării,
Suflete atîrnate de catarge,
Neguțătorul de imagini.,
Voi lua cu mine noaptea,
Dă-mi mîna ta, străine
Bastian și alte confidențe

DIMITRIE GRAMA

*

O B S E S I I C O M U N E

Postfață:
Adrian ALUI GHEORGHE

Culegere text: Daniel Humă
Tehnoredactare: Vlad Gheorghiu
Redactor carte: Adrian Alui Gheorghe

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRAMA, DIMITRIE

Obsesii comune / Dimitrie Grama. - Iași : Timpul,
2006

ISBN (10) 973-612-207-7 ; ISBN (13) 978-973-612-
207-1

Postfață: Adrian Alui Gheorghe
821.135.1-1

I.

O LUME DE MĂȘTI

OBSESII COMUNE

Hai spune: ce-avem noi oamenii în comun?

Ce avem de împărțit?

În afară poate de o placentă

Zdrențuită

de lumină

de întuneric

de frământări de piele transpirată

și sîngerări ...

Ce rafturi de trăiri comune?

Ce respirații?

Ce ușurări în taină?

Hai, repede:

ce-avem noi oamenii?

- să spunem -

în afară de șoapte de iubire,

și strigătul de luptă, victorie și

strigătul de groază?!

și strigătul de ultimă suflare:

Iartă-mă,

iartă-mă,

iartă-mă!?

Hai spune, ce-avem de împărțit!

Ori taci, de-a pururea

Să taci.

Încep să te cunosc!

Ești obsedantul:

Iartă-mă !

Iartă, mă !

Iartă !

Iar ?

Ia !

I ?

LÎNGĂ MINE PE PRISPĂ CUVINTELE

Lîngă mine pe prispă au murit
Cuvintele pe care voiam
Să ți le spun.
Privirea îmi este tulbure
Și mi-e teama că
Nu te voi recunoaște.
Mîna menită să-ți mîngîie obrazul
Tremură cînd o ridic
Să-mi pipăi fața
Cînd mă asigur că exist.
Să știi că uneori îți aud glasul
Deghizat în foșnetul frunzelor
În susurul izvorului și
Mai ales deghizat în tăcere..

Te aștept.
Poate că această după-amiază tîrzie
Ar fi trebuit să o sacrific rugăciunii
Poate că ar fi trebuit, cu ajutorul
Preoților, să ard păcate:

Știi ce frumos ard păcatele?
Ce mireasmă, Doamne,
Ce mireasmă de rai jefuit...!

PRIMA IUBIRE

Îmi aduc bine aminte prima iubire
Erau încrustate în ea numele noastre
Încrustate pentru totdeauna.

Apoi ne-a cuprins frica
Și ne-am despărțit alergând
Ca nebunii în direcții opuse.

Mă întreb dacă
Mai merită să
Ne oprim din goană.

TU FOTOGRAFIA PRĂFUITĂ

S-ar fi putut să fii tu
Fotografia prăfuită de pe bufet.
Să fii Goethe, soldatul necunoscut,
Predicatorul, chiar Budha,
Fata înrămată în fereastra
De la etajul doi,
Femeia din parc, pudelul,
Șopîrla și țînțarul.
Întorci pagină după pagină
De viață, de enciclopedie.

Da, s-ar fi putut să fii tu
Întîlnirea cu ceea ce mi s-a întîmplat
Și cu ceea ce mă așteaptă.

DRUM SPRE FERICIRE

Plîng din ce în ce mai mult
Și tu îmi aduni cu grijă
Fiecare lacrimă
                  spunîndu-mi
Că atunci cînd plîng
Eu nu le pot prețui.
Îmi spui că așa
Ai făcut întotdeauna
Mi le-ai arătat mai tîrziu
Să mă bucur de ele.
Dar eu îmi amintesc
Un timp cînd nu plîngeam
Cînd lacrimile erau doar
Niște stropi întîmplători
De ploaie.
Tu nu ți-l amintești
Umblai turbat atunci
De neliniște și mă loveai
În ochii proști care
Nu înțelegeau ce vrei...
Acum îmi spui că drumul
Nostru spre fericire
N-a fost ușor.

DEDICAȚIE

(Lui V. Brauner)

Nu mai am nici o scuză
Nu mai există salvare
Trebuie să mă rad
Mi-am spus îndreptându-mă
Spre oglinda din hol.
Privindu-mă, am tresărit
Căci osul nasului, orbita stîngă
Și buzele-mi erau goale,
Dezvelite de carne.
Și totuși eram eu.
Nu știu exact de ce
Am spart acea oglindă.
Probabil că uitasem
Că nu era prima
În care mă vedeam
Așa cum de fapt
Trebuia să fiu.

TUTUNGERIA

Într-un târziu mi-am dat seama
Că tutungeria din colț
De unde îmi cumpăr ziarele
- otrava mea zilnică -
A fost
Clădită peste un mormânt.
Fiecare ziar are texte funebre
Și mesaje de comunicare
Între morți, cum ar fi:
- La câți metri ai putrezit?
- Acum nu mai simt umezeala!
sau
- Nici măcar aici nu pot scăpa de voi!?

Pînă și țigările sînt altfel aici
Parcă inhalez suflete putrezite.
Și totuși e bine așa.
Mă gîndesc cu groază
Dacă cumva vor dărîma tutungeria
Și în locul ei
Vor construi o creșă.

O LUME DE MĂȘTI

E plină strada,
Tot orașu-i plin
De oameni care poartă mască.
Copiilor, chiar celor
Nou născuți, cu dragoste
Și grijă li se pune
Una câte una
Pe măsură.
Și mai apoi bătrâni,
Așa sînt îngropați
Mascați de nu știi dacă-s
Morți ori vii.
Și undeva, se spune
Că există cîmpuri
Fără soare fără stele
Dar fiecare piatră
Ține ascuns
Un ochi deschis.

ORAȘUL ACOPERIT DE LESPEZI

Orașul acesta e acoperit
De lespezi cenușii
De piatră dură, care
Cu o față privesc
Adâncuri pămîntene
Iar din frunți lustruite
Pierd cer
Pierd eternitate.
Este vorba de
Acele morminte
Pe care dacă pui mîna
Simți încă bătăi de inimă.

PLIMBAREA DE SEARĂ

La malul lacului
Înfipt țeapăn
Cu picioarele în lutul albastru
Din corpul lui colorat
Înspre amurg
Făcusem două statuete
Le-am numit copii
Și am plecat
Cu ei de mână.

BULEVARDUL TOAMNEI

Parcă s-a mai întunecat
stropi mici din depărtări necunoscute
transformă bulevardele-n oglinzi
în care ni se arată chipul adevărat
cel ascuns în altă parte, altă lume...
Privesc cum oameni
din ce în ce mai oboșiți dispar
în cuprinsul bulevardului lucios
și mai ales indiferent.
Apoi orizonturile s-au deschis
în pete de lumină, care privite
de aici, de jos, par insule de refugiu
sau ceva asemănător.
De jur-împrejur văd umbre
trecute pe jumătate
de partea cealaltă a bulevardului
și pe care ploaia nu
le mai poate șterge.

PLOAIE CU PISICI PE PIEPT

Am îngenuncheat lângă pat
mi-am spus rugăciunile
și am așteptat să mai treacă ploaia.
Se pare că am crescut oleacă
în acele nopți fără vise,
ori pisiul care-mi dormea
pe piept a rămas mic.
Nu știu când s-a oprit ploaia.
Pe dinafară părea o zi obișnuită
cu oameni înghesuiți în autobuze
și coșuri înalte fumegînd tristețe.
M-am ridicat încet
să nu trezesc pisiul
și după primul ori al doilea pas
a început din nou să plouă,
dar eu eram deja plecat
în altă lume.

TEMPLUL CU FERESTRE COLORATE

Îmi amintesc acel copil
pe care l-am uitat în templul
cu ferestre colorate.
Îmi amintesc genunchii striviți
pe lespezi vorbitoare
și ochii ce căutau lumina.
Din depărtări am auzit acele șoapte
legate strâns de alte șoapte
și rugăciuni am auzit sau poate
doar suspine pierdute în goana nebună.
Voiam să prind din urmă
păcatul vostru și să-l împart în două
să duc o jumătate doar cu mine
acolo unde păcatul e virtute,
când cineva din întuneric
mi-a întins o mână în care erau ascunse
faptele de neiertat, dar
și un spirit simplu și curat
era ascuns în acea mână.
Fără să știu de ce atunci
din goană m-am oprit
și eram acolo lângă el îngenuncheat
pe lespedeza crudă.
Era bătrîn acum acel copil
Eram acel copil bătrîn.

ȘTIRILE DE DIMINEAȚĂ

Da, sînt sigur,
Numele tău a fost amintit la
Știrile de dimineață.
Era timid sau era obosit prezentatorul
Șoptindu-l în frînturi.
Mi-am dat seama că este vorba
De tine, deoarece fiecare silabă
Rupea o bucată din
Amintirile noastre comune.
Cînd s-au terminat știrile
Pe la 7.30
Erai sfîșiată
    în mii de amintiri
    ca și cînd
Nici nu ai fi existat vreodată.

JOC

Vino, ți-am spus,
să vezi primele rîndunele
cum zvîcnesc nervoase
pe gardul de nuiete
din fundul grădinii.
Vino, ți-am spus,
să vezi ultima pată de zăpadă
uitată aprinsă
la poalele muntelui.
Și să vezi norii care
doar primăvara asta
sînt și verzi și portocalii.
După aceea iarăși poți
să intri în casă
și de acolo să mă chemi
pe numele pe care
doar tu îl știi.
Și să ne ascundem
într-un sertar
- două păpuși -
pînă la toamnă.

PREDICATORUL

M-am dus să-l ascult
în fiecare duminică m-am dus
era o iarnă grea și biserica
Era mai caldă decât camera
    mea de la subsol.
După predică beam vin cald
    și câteodată îmi era rușine
Căci beam pînă se încălzea inima.
Dar nu de asta m-am dus
Era bătrîn predicatorul
Unii spuneau: fără vlagă
Eu însă nu-i ascultam
El îmi vorbea mie direct
Și despre ceva ce nu înțelegeam
    despre suflet.
Era o iarnă grea
Ca un păcat neiertat.

PRIN UȘA DE LA VERANDĂ

Vezi, din cauza ta am rămas singuri -
Mi-ai spus trântind ușa de la verandă.
Da, singuri.
Copiii mari plecați pe la școli...
Vecinii și prietenii?!
Chiar unde-or fi? Cum de au dispărut
Așa fără să bag măcar de seamă?
Acum ai plecat și tu.
Da, singur.
Ar fi trebuit să fiu cumva pregătit
Să înfrunt armatele singurătății
Trebuia să știu
Am mai fost amenințat
Dar erai tu acolo lângă mine
Erai arma mea de protecție.
Acum ai plecat supărată
Prin ușa de la verandă
Pe care o țin ușor întredeschisă
Să te mai văd plecând
Să adorm cu tine în privire.

VÎRF

Am
mare
respect
față
de
bobul
de
nisip.
Odată
el
a
fost
vîrf
glorios
de
munte.

REVOLUȚIE

Revoluție?

O

stare

de

confuzie

generală,

în

care

capetele

tăiate

ale

învinșilor,

se

amestecă

până

la

urmă

cu

cele

ale

învingătorilor.

TESTAMENT

Și dacă tot va trebui să mor
Aș vrea să fiu înmormântat de viu
Cu ochii larg deschiși să-mi văd
Viața plecînd cu pas ușor
ori greu.
Cu ochii larg deschiși
Mireasa nopții, Moartea,
S-o primesc în prag.
Copii, să nu uitați vă rog
Să mă înmormîntați de viu!

II

ȘOAPTE DE PLUMB

(Nu-ți cer să mă-nțelegi)

Nu-ți cer
să mă-nțelegi

Nu-ți cer
să mă urmezi

Nu-ți cer
să mă iubești

În fond,
nu-ți cer nimic,
cititorule.

Aruncă direct
la gunoi aceste rînduri
Aruncă-le acolo
în gunoiul comun.

Și atunci cînd
vei fi îngropat
în el

Nu mă chema
să vin
să-ți întind

o mîna de ajutor.
De acum încolo sînt
orbul și surdul tău.

(Din nori atîrnă suflete)

Din nori atîrnă suflete
Din nori plouă, ninge,
fulgeră și trăznește.

Norii ne despart
de Dumnezeu?

La birt, fiecare cu
teoria lui.

Dar, totuși, ascult nervos
și îmi dau seama
că dacă nu vom
fi beți turtă pînă
la miez de noapte
vom fi răspunzători
de sfîrșitul lumii.

(Mîine te voi duce să-ți arăt viitorul)

Mîine te voi duce
să-ți arăt viitorul...!
Nu acum! mi-a spus
și a plecat.
Mîine l-am așteptat
în același loc.
Mult timp
l-am așteptat, pînă cînd
un cortegiu de oameni
gravi și tăcuți
s-au apropiat.
Îl purtau pe brațe.
I-am întrebat:
                    Unde-l duceți?
– În viitor,
                    mi-au răspuns.

(În plină zi, dar așa gol)

În plină zi,
dar așa gol,
    fără uniformă
    nu te recunosc.
Ai putea fi
    un mort oarecare.

(O barcă plină cu copii la vîsle)

O barcă plină
    cu copii la vîsle
înaintează tot mai repede,
cu spatele,
spre un țarm
și nici măcar
    o singură dată
vreunul din ei
nu întoarce capul
să privească înainte.

(Nimeni nu privește moartea cu seninătate)

Nimeni nu privește
moartea cu
mai multă seninătate
decît copiii.
De aceea dîndu-le
în mîină
o armă, ei devin
cei mai buni soldați.
Pentru ei, crima
nu e altceva
decît un joc.

(Am auzit o șoaptă)

Am auzit o șoaptă
și repede mi-am lipit
urechea de pământ.
Abia mai respira!
Icnind mi-a spus:
– nu mai vreau, du-te!
Cînd m-am ridicat
dispăruse deja.
Dar și-a lăsat
șoapta
amprentă de plumb
în palma
mea goală.

(Urăsc soarele inconștiența lui)

Urăsc soarele!
În inconștiența
lui astrală
iarăși m-a trezit
să văd
să aud
să miros
să gust
să simt mizeria
ce și-a găsit
          sălaş în mine.
Seara, când dispăre,
îmi vine
          inima la loc
și-l iubesc puțin.

(Vrei garanții vrei să știi)

Vrei garanții
vrei să știi
cu siguranță
că mi-aș da
și viața
    pentru tine.
Dar dacă
    nu-ți răspund
plîngi ca și cum
    aș fi deja mort.

(Banca era încă udă dar ne-am așezat)

Banca era încă udă
dar ne-am așezat
unul lângă celălalt
și fiecare,
    în felul lui
se întreba: cum oare
se pot ține, așa,
de mână doi străini?

Răspunsul pierdut
în tăcerea dintre ei
înghițea repede
    nesfârșitul.

(Te rog nu mă deranja)

Te rog nu mă deranja
Nu vezi oare
    că vorbesc
Și nu mă deranja
    cu întrebări stupide
    de copil
N-am timp de-așa ceva!

Lasă-mă te rog
    Să mănînc
    Să beau
    Să dorm
Lasă-mă! Lasă-mă!! Lasă-mă!!!

Și timpul a trecut
    nesfîrșit în goana lui...
Neputincios acum,
    îl strigi pe nume.
Că e de datoria lui
    Să vină
    Să te-asculte
Nu-i așa?

(Piața înțesată cu lume)

Piața înțesată
cu lume

Strada

Bariera

E un sfârșit

Sau început

de drum.

Trebuie să

dai declarații

ești interogat

ți se iau

amprente...

Apoi afli că

dacă ai lăsat urme,

pete de existență,

nu vei putea trece.

Aștepți și totul

ți se pare

fără nici un rost.

Târziu, pe la

mijlocul nopții

ești dat simplu

afară.

(Coloane, coloane nesfârșite înaintează)

Coloane, coloane
nesfârșite înaintează
încet, sacadat.
Se apropie
de noi,
cei care
doar așteptăm.

Cineva, un necunoscut,
mă trage
de mîneacă
Și-mi spune
arătîndu-mi cu capul
înspre cei încolonați:
– Uite,
se reîntorc morții.

(Într-un colț pe un divan)

Într-un colț
pe un divan
se odihnește
o rază de soare
sau rază de altceva
obosită și slabă
și plină de praf.

Pe la amiază
cerul a adormit
cu ea pe piept.

(Erai la râu cu brațele ridicate)

Erai la râu
cu brațele ridicate
în rugă profană.
Cînd ai căzut
    în genunchi,
rîul te-a ascultat,
te-a luat de mîini,
pierzîndu-te în
    dansul lui albastru.

(Te duc de mână la fereastră)

Te duc de mână
la fereastră
Te apleci în afară
și cazi.
Văd cum vîntul
    îți flutură bluza
    și părul
Pînă cînd dispar.

(Tot mai rar adun aer)

Tot mai rar
    adun aer
    în piept
Tot mai flămînd
respir eternul
    tău, Doamne.
Puf...
Puuf...
Puuuf...

(Pe banca de vizavi, lângă tine)

Pe banca de vizavi,
lângă tine
și pretutindeni
ziare și cărți
în spatele cărora
se ascund
    sufletele speriate
de goana
    acestui tren
prin viața
    te toate zilele.

(Dacă mi-aș ține răsuflarea)

Dacă mi-aș ține
răsuflarea
aș putea opri
toate vânturile.

Dar nu îndrăznesc.
Ar însemna
    să isc furtuni mari
când voi respira
    din nou.

(Așa au mai trecut doi ani și încă doi)

Așa au mai trecut
doi ani și
încă doi
și încă patru.
Și când te-ai trezit
era deja noapte.
Era de fapt
acea noapte
pe care o vezi
doar cu
ochii strâns închiși.

(Uite, mi-am tras un glonte-n cap)

Uite, mi-am tras
un glonte-n cap
și încă unul
și încă multe
alte gloanțe
pînă cînd am început
să înțeleg de ce
Bacovia iubea
atît de mult
plumbul.

(Văd o virgină nepătată care se dezgolește)

Văd o virgină nepătată
care se dezgolește
    în fața taurului.

Așa goală,
    dă ocol țarcului,
aruncându-și goliciunea
la picioarele animalului.

Mișcările ei grațioase
    sperie taurul, care
o străpunge
și o lasă, zvîcnind,
într-un lac
    de sînge.

(Mă uit în oglindă și te văd)

Mă uit în oglindă
Și te văd
Îți ții fruntea aplecată
Și umerii aplecați.
Îmi spui: mi-e rușine!
Am trăit atît
    de mult timp,
fără să știu de ce.
Nu, nu-mi spune
    că am avut rostul meu!
Acum e prea tîrziu.
Anotimpul bătrîneții
este fără de sfîrșit.
Și nu sînt pregătît
    să-l înfrunt.

(Din întâmplare s-au întâlnit)

Din întâmplare
s-au întâlnit
așteptând să
vină un tren.
El tocmai
se întorcea de
pe front, din
lupte grele,
pe viață și
pe moarte.
Și ea, era în
drum spre universitate.
Soarta i-a dus
de mână și i-a
îmbiat spre iubire.
În mijloc de noapte,
trezindu-se în
tranșee cu
dușmanul alături,
a înjunghiat-o.

(Cu amîndouă mîinile îți tragi în sus pielea)

Cu amîndouă
mîinile îți tragi
în sus pielea peste o inimă
mult prea mare.

Și tremuri
de frig și
de mînie tremuri.

Te-au dat
dîn birt afară

Cu șuturi în fund
te-au dat.

Și ți-au aruncat
căciula de soldat
în stradă...

Obraznicule, te-ai întors?
De ce n-ai avut
măcar bunul simț
să mori în război
apărîndu-ne?!

(Plin de revoltă, orb de ură)

Plin de revoltă,
    orb de ură,
Sclavul unui singur
gînd de răzbunare,
s-a năpustit
din cameră
    în cameră
trecînd pumnalul
prin tot ce
    era viu.

Apoi a plecat
    la rîu
să se spele
să se curețe.
Întorcîndu-se liniștit
acasă, și-a dat seama
că și-a ucis
familia întregă.

(Nebăgat în seamă cu brațele schilodite)

Nebăgat în seamă
cu brațele schilodite,
artrotice,
s-a prăpădit
    cel care
o viață întreagă
nu a sculptat
altceva, decât
răstignirea lui Cristos.
La înmormântare
    nu a venit nimeni.
Numai Dumnezeu.

(În ochii galbeni de aur topit)

În ochii galbeni
de aur topit
ai leului proaspăt
împuşcat
a murit brusc
toată savana
în timp
ce vînătorul
îşi reîncărca puşca.

(Vor mai veni zile ca acestea)

Vor mai veni
zile ca acestea
Cu umbre
mute și neputincioase
leșinate pe păreți.
Vor mai veni
zile cu liniște.

Apoi doar
noaptele de luptă
și de agonie
vor veni.

(Mi-ai vorbit din text din hîrtie)

Mi-ai vorbit
    din text
Din hîrtie
    mi-ai vorbit
Și nu te-am înțeles.

De ce oare
    și de cînd
ți-ai pierdut
    glasul, Doamne?

(Mi s-a comunicat că trebuie să fim prezenți)

Mi s-a comunicat
că trebuie să fim prezenți.
Era vorba doar de
o simplă înregistrare,
în fond, benevolă.
Așa ni s-a spus și,
    cei bătrâni, în cîrje,
au rămas acasă.
Noi nu ne-am
    mai putut întoarce.
Și mă gîndesc
    la bunica, acum cînd,
căpitanul tocmai spune:
    Soldați, arma la ochi!

(Un timp am ascultat neliniștea tăcerii)

Un timp am ascultat
Neliniștea tăcerii,
ca apoi să-mi dau seama
că nu era decît
plînsul înecat al ploii,
cu stropii ei mulți și mărunți
care mor singuri
- ca oamni -
într-o băltoacă ordinară.

(Fiecare pas este o bucată de drum)

Fiecare pas
este o bucată
de drum.
Încet, încet
mă apropii
de țel.
De ce oare
nu alerg?

(Știu, te cunosc prea bine îți spui)

Știu,
te cunosc prea bine
îți spui,
răsfoind plictisit
cartea vieții.
Ajuns la ultima
pagină,
nu îți amintești
mai nimic
și febril,
atunci,
începi
să o mai citești o dată.

Postfață

Despre singurătatea alergătorului de sprint

1. De ce alergătorul de sprint simte greutatea propriei inimi ?

Toată lumea știe ce înseamnă singurătatea și tristețea alergătorului de cursă lungă...! A fost trăită, a fost tradusă în cuvinte, o mulțime de oameni a vorbit despre asta cu patimă, cu înțeles și subînțeles. Că, pînă la urmă, ce-i viața dacă nu o “cursă lungă” în care oamenii se măsoară în singurătăți? A devenit, deja, o obsesie comună...! Dar cine s-a gîndit vreodată la singurătatea alergătorului de sprint? Alergătorul de cursă lungă vede orizontul; alergătorul de sprint se vede pe sine la capăt. Alergătorul de cursă lungă trage după el o lume întregă, cu urîtul și frumosul ei; alergătorul de sprint simte greutatea propriei inimi, simte propria piele prea strîmtă, propriul destin îl trage îndărăt. Și ce e mai greu decît propria inimă? Alergătorul de cursă lungă nu știe ce îi rezervă “după-orizontul” cu toate tentațiile lui, aleargă cu speranță; alergătorul de sprint știe unde e limita, de aceea tristețea lui e o disperare... De ce spun toate acestea în postfața unei cărți de poezie? Pentru că Dimitrie Grama, poetul, a fost inițial un alergător de sprint, unul de performanță. La vechile olimpiade atletii și poeții primeau aceleași onoruri. Ce au în comun atletul și

poetul? Vechii greci gîndeau că și prin unul și prin celălalt vorbea zeul, exprimîndu-și frumusețea prin forță și virtuozitate!

De altfel poezia lui Dimitrie Grama e ca o serie “de sprinturi” din cotidianul banalizat înspre “metafizica banalului”, o ieșire din contingentul care trebuie tulburat cu fervoare. Și ce reține un alergător de sprint în goana sa? Imagini inconsistente ca norul risipit de vînt, ca floarea care își sărbătorește înflorirea doar pentru o clipă, fulgurații, gînduri ca niște embrioane care vor germina, poate, eternitate. Cam așa e toată poezia lui Dimitrie Grama, de la prima sa carte, “Făptura cuvîntului” și pînă azi, trecînd și prin celelalte opt cărți care sînt, practic, prin discurs și manieră un singur text, o singură confesiune. Destinul său îmi amintește, pînă la un punct, de al altui poet plecat din spațiul transilvan, Lorand Gaspar, născut din părinți multi-etnici, trăitor în o mulțime de țări de pe “bătrînul continent”, medic care a profesat în țările arabe, în Africa, în America... Ca poet Lorand Gaspar a primit o mulțime de onoruri, inclusiv premiul de poezie al Academiei Franceze pentru volumul “Corps corosif”. Dimitrie Grama, la rîndul lui, a rătăcit între Danemarca, Anglia, Spania, Franța, Rom=nia (și alte țări inventate sau nu!) cu lejeritatea unui “cetățean al lumii” neatent la granițe, tăind cu bisturiul în carne vie, ca medic chirurg, pansînd cu poezie ceea ce a rănit. Pentru poezie, însă, Dimitrie Grama n-a primit, ca Lorand Gaspar, onoruri publice, decît, poate, cele pe care i le-au adus prietenii, cele pe care i le-a oferit sinele său care iartă lumii acesteia că e prea largă, Universului că e prea îngust. L-am întrebat cum a ajuns în Danemarca, a doua sa țară...? Sau a cîta...? Cît de comod e să fii fiul mai multor patrii?

Sînt un "rătăcit" cetățean al lumii, dar nu un dezorientat și în structura mea umană, nu un dezrădăcinat, cu toate că am părăsit fizicește Rom=nia acum aproape patruzeci de ani. A doua "patrie" este nu Danemarca, unde trăiesc acum, ci Suedia care m-a acceptat atunci la începuturi și care mi-a acordat cetățenia suedeză acum trezeci și cinci de ani. În Danemarca trăiesc doar de vreo opt ani. Cînd am părăsit Rom=nia (cu lotul național de atletism, eram alergător de sprint!), nu mi-am imaginat că voi rămîne în Suedia, deoarece bunicii mei trăiau la New-York și bineînțeles că năzuiam să mă alătur rudeniilor de acolo. Tocmai atunci războiul din Vietnam era "evenimentul" timpului și Suedia, împreună cu URSS și alte țări comuniste, era foarte angajată în critica vehementă a Statelor Unite. Ambasadorul american la Stockholm a fost rechemat la Washington și mie, la Ambasada Americană care trebuia să-mi acorde viza de emigrare în USA, mi s-a spus că nu se poate să o primesc deoarece eram considerat refugiat politic în Suedia. Astfel plecarea mea în America a fost amînată un pic și în primele patru luni am învățat atît de performant suedeza încît am putut relua studiile universitare la Stockholm. Bunicii mă înscriuseră la Columbia University și americanii pînă la urmă mi-au aprobat viza de plecare în USA. Fascinantă parte a lumii America asta! Cu doi prieteni americani din Philadelphia am străbătut-o de la un cap la altul și am încercat să mă adaptez la mentalitatea americană, dar mi-am dat seama că sunt prea "european" și m-am întors în Suedia unde mi-am terminat studiile de medicină și apoi am profesat pînă în anul 1993. Au urmat aproape trei ani de "sejour" în Arabia Saudită, numită și "închisoarea de aur", dar unde

eu și familia mea ne-am simțit foarte bine și cel puțin două triburi saudite, Al Yarbi și Al Yami, au dorit să ne "adopte", să rămînen acolo pentru totdeauna. Nu am rămas, dar și acum îmi aduc aminte cu mare plăcere de acel colț de lume și mai ales de prietenii arabi, de la care am învățat multe lucruri despre ce înseamnă devotament. A urmat apoi Anglia și pînă la urmă Danemarca, această "Italie nordică", unde noi ca rom=ni ne simțim aproape ca acasă. Soția mea, Livia Ante, fiica prozatorului Laurian Ante, a crescut în Franța, la Paris, unde și-a făcut studiile de arte plastice și unde a profesat cu succes în tinerețe. Un timp a făcut parte din Grupul de pictură "Van Gogh" de la Auvers sur Oise, acolo unde Van Gogh s-a sinucis. Am trăit un timp în Sudul Franței și fiul nostru Dan este născut la Narbonne. Să fii fiul mai multor patrii este, în fond, o șansă enormă... Ca să te găsești pe tine însuși trebuie să ieși din tine, să te cauți peste tot pe unde există oameni, pe unde te-ai fi putut naște chiar tu, dacă și conjuncturile ar fi pus umărul. Eu sînt rodul multor conjuncturi favorabile.

2. Poezia e o uitare de sine...!

Se zice că întreg Universul lucrează pentru fiecare individ în parte. E șansa Universului, e șansa fiecărui individ în parte...! De asta, se zice, poetul trebuie să aibă tupeul "să privească materia direct în ochi", să provoace visul să capete consistența pietrei, a apei care curge pe piatră. L-am întrebat pe Dimitrie Grama dacă e adevărat, așa cum spunea Mircea Eliade, că toată viața poți să scrii în orice limbă, în orice idiom, dar nu visezi decît în limba maternă...

Bănuiesc că această expresie reprezintă doar o metaforă, o parte din poezia originii, a rădăcinilor. Eu visez de obicei în frînturi de propoziții, un fel de gîngurit de copil imbecil și asta se mai combină și cu impotența acțiunii. Recunosc că am avut momente rare de luciditate în vis, cînd un flux de cuvinte vrăjite îmi inunda cugetul și care păreau că vor rămîne acolo întipărite etern în memorie, dar cînd "starea" de vis se destrăma și încercam să îmi aduc aminte și să notez "revelația" respectivă, nu mi găseam cuvinte în nici o limbă. Nu sînt în stare să spun nici da, nici nu, dar cred că poeții au dreptate. Mă alătur lor, din principiu și din interes, căci cine știe, mă vor privi cu mai multă îngăduință dacă le sînt solidar...!

În fond Dimitrie Grama a fost un exilat. L-au împins încolo, departe de lumea noastră rom=nească, conjuncturile. Dacă ar fi fost să aleagă, lucid, la egalitate de posibilități, poate că nu ar fi părăsit niciodată patria limbii materne. Dar un alergător la cursele de sprint, un chirurg care a văzut cît de fragil e omul fizic, s-a refugiat, misterios, în poezie. Oare poezia e expresia suferinței, pentru un exilat, așa cum o vedea Ovidius, în "Tristele" sale, sau e o bucurie firească, aceea de a vorbi pe limba universală a îngerilor?

Adevărul este că nu prea știu cum am ajuns la multe din lucrurile la care am ajuns și poezia face parte din aceasta categorie. Am observat că mulți spun că au simțit de mici copii o chemare spre poezie, inventînd diverse variante de explicații, că datorită bibliotecii tatălui, sau datorită profesoarei de limba rom=nă...etc. Cred, dar nu sînt sigur, că am ajuns la poezie, prinzînd curaj să pun pe hîrtie anumite gînduri și mai ales la un moment dat, să am tupeul să le arăt altor oameni. De asemenea, am impresia

că poezia este un complex de gânduri, un complex de experiențe spirituale și mai ales este o sinteză a vieții în sine. Poezia e o uitare de sine...! Probabil la asta te referi și tu când îmi vorbești de "limba universală a îngerilor". Adevărata poezie, izvorăște din străfundurile unei ființe umane care a ajuns la o anumită maturitate și care are o anumită răspundere față de acel act "de documentare". Asta nu necesită neapărat o maturitate cronologică, ci o maturitate a spiritului și cugetului, care doar așa se pot înfîlîni și pot produce ceva personal, autentic. Eu m-am considerat, mai ales, un observator al lumii înconjurătoare și ajungînd la anumite concluzii, am încercat să le redau într-o formă concentrată, dar în același timp simplă. Sînt, mai ales, un fel de "destăinuiri" necompromițătoare ale unor realități complexe care de fapt nu au nimic de a face cu "starea" mea sufletească atunci cînd le scriu. Am impresia că "rumeg" inconștient, mult timp, cîte o idee sau o problemă și așa tam-nesam mă apucă scrisul (sau plînsul?) și atunci, aproape fără pauză, scriu vreo douăzeci de astfel de gânduri. Rareori schimb cîte ceva din acest text "original" și ca să mă "fălesc" le numesc poezii.

Nichita Stănescu povestea cîndva că și-ar fi dorit foarte mult, dacă n-ar fi fost poet, să fi fost ceasornicar. Și-ar fi dorit să regleze timpul din ceas, să modifice timpul tuturor, dintr-un turn medieval cu ceas ar fi schimbat, poate și istoria...! Ce loc ocupă poezia în viața sa, l-am întrebat pe Dimitrie Grama? Dacă n-ar fi fost poet, ce altceva i-ar fi plăcut să fie?

Dar eu nu am alt talent în afară de viteza înăscută, de asta m-am făcut și atlet și, mai cred uneori, că am talent pentru scris. Cu timpul am ajuns să-mi placă să vorbesc

cu mine însumi, așa în scris și cumva poezia a ajuns să-mi fie un fel de terapie preventivă împotriva unor manifestări ale lumii înconjurătoare și o încercare de explicare a relației schizofrene dintre om și eternitate. Deci, poezia ocupă un loc destul de important în viața mea, ajutându-mă să înțeleg, ajutându-mă să funcționez. Dar este ea oare adevărata poezie, ori este doar o amăgire?

Tinerețea fără bătrînețe și viața fără de moarte se câștigă cu fiecare clipă, se pierde cu fiecare clipă. Trăim ca să murim, murim ca să ne naștem, sună o parafrază după Eminescu. Din această perspectivă, deschizând toată viața uși, închizând toată viața uși, rămânând la poarta destinului, în final, ca în Kafka, ne trezim că n-am făcut nici un pas în afara noastră, că ne măsurăm cu umbra proprie într-un exercițiu de auto-amăgire. De asta fiecare om este personajul unui basm, spus sau nu, uitat sau nu, însă musai coerent, musai plin de înțeleșuri. Care ar fi “basmul” în miezul căruia se află, mereu, Dimitrie Grama?

Așa basm scurt cred că nu există! Dar, a fost odată un tânăr care crezând că va înțelege lumea și-a părăsit meleagurile natale. Tot pământul l-a umblat acest om, și prin multe graiuri a crezut că a înțeles rostul lumii, pînă cînd, batrîn și obosit, s-a reîntors acolo de unde a plecat. Abia atunci, așezat singur la umbra nucului din grădină, și-a dat seama că lumea există nu pentru a fi înțeleasă, ci pentru a fi trăită. Cu omenie și umilință, oriunde și oricînd.

3. Ce mireasmă de rai jefuit...!

Poezia lui Dimitrie Grama refuză spectacolul. E un “non-combat” pe toate fronturile, cuvintele nu iau în

posesie lumea, ci se descarcă de ea ca să devină șoapte, eventual “șoapte de plumb”. Iar șoaptele, mai apoi, se pierd în vacarmul lumii. Viața e o nepotrivire de idealități, de aspirații, numai frica este cea care ne face asemănători: “În ochii galbeni/ de aur topit/ ai leului proaspăt/ împușcat/ a murit brusc/ toată savana/ în timp/ ce vînătorul/ își reîncărcă pușca”. Există sinceritate în poezie? Sau ce înseamnă sinceritate într-o “zonă”, precum cea a artei, pe care omul a creat-o ca să se ascundă!? Sîntem, astfel, prizonierii propriilor proiecții, ne închidem în lumea asta și aruncăm pe geamul care dă spre veșnicie singura cheie pe care o avem. Apoi trăim cu nostalgia păcatului pentru care am făcut atîta drum din Rai pînă aici. Din nostalgia asta se hrănește poezia lui Dimitrie Grama: “ Lîngă mine pe prispă au murit/ Cuvintele pe care voiam/ Să ți le spun./ Privirea îmi este tulbure/ Și mi-e teama că/ Nu te voi recunoaște. / Mîna menită/ să-ți mîngîie obrazul/ Tremură cînd o ridic/ Să-mi pipăi fața/ Cînd mă asigur că exist./ Să știi că uneori îți aud glasul/ Deghizat în foșnetul frunzelor/ În susurul izvorului și/ Mai ales deghizat în tăcere... // Te aștept./ Poate că această după-amiază tîrzie/ Ar fi trebuit să o sacrific rugăciunii/ Poate că ar fi trebuit, cu ajutorul/ Preoților, să ard păcate:// Știi ce frumos ard păcatele?/ Ce mireasmă, Doamne,/ Ce mireasmă de rai jefuit...!”.

Am auzit, între autorii foarte tineri, sintagma "noua sinceritate"... Dar nu întotdeauna cei care vorbesc sincer au și ceva de spus, nu-i așa? L-am “chestionat” pe Dimitrie Grama, dacă sinceritatea nouă iese de sub lepedea vechii sincerități, precum iarba cu piatra în gură, dacă sincere nu sînt, cumva, doar cuvintele care ne dau de gol atunci cînd încercăm să le punem în construcții nepotrivite.

"Noua sinceritate", "vechea sinceritate", "sinceritatea totală", "neocomformism", postmodernism etc., sînt niște vorbe goale, goale, goale... Bineînțeles că toți sîntem influențați de alți maeștri trecuți sau actuali, dar asta nu înseamnă să devenim vehemenți apărători ai doar unei căi sau forme de expresie. De asemenea bănuiesc că în Rom=nia acum, ceva mai tîrziu decît în Vest (unde fenomenul acesta a dispărut deja!), tinerii cred că exprimîndu-se vulgar și lingvistic sărac sau doar în "slang" îi fac să fie interesați și "energetici", cu vlagă. Nu este așa, de obicei majoritatea acestora sînt destul de lipsiti de fantezie și spirit, dar recunosc că unii dintre ei pot reda o conversație de mahala foarte colorat. Dar asta nu este în fond greu, orișicine care vrea să faca așa literatură se poate duce o luna de zile să stea printre țigani, borfași, etc., cu un maculator și cu un pix și poate produce "literatură". Poezia și literatura bună sînt mult mai mult decît atîta!

Că poezia e cheia cu care a fost descuiată lumea, încă de la începuturile ei, e clar. Și asta pentru că toate amintirile omului sînt poezie, au și duiosia dar și durerea "plăcentei zdrențuite", din care am fost smulși cu brutalitate. Nașterea e o nouă izgonire. Spațiul în care am fost aruncați e destul de impur: "Într-un tîrziu mi-am dat seama/ Că tutungeria din colț/ De unde îmi cumpăr ziaarele/ - otrava mea zilnică -/ A fost/ Clădită peste un mormînt./ Fiecare ziar are texte funebre/ Și mesaje de comunicare/ Între morți, cum ar fi:/ - La cîți metri ai putrezit?/ - Acum nu mai simt umezeala!/ sau/ – Nici măcar aici nu pot scăpa de voi!/? Pînă și țigările sînt altfel aici/ Parcă inhalez suflete putrezite./ Și totuși e bine așa./ Mă gîndesc cu groază/ Dacă cumva vor dărîma tutungeria/ Și în locul ei/

Vor construi o creșă...” (Tutungeria). Nu e “Tutungeria” lui Pessoa, acolo viața obișnuită se făcea eternitate; aici e altă tutungerie, una în care eternitatea se face un mușuroi de scrum, care se pulverizează apoi atins de singurătatea “corosivă”.

Poate că dacă ar fi rămas în România Dimitrie Grama n-ar fi scris poezie, poate că ar fi alergat continuu, sprintul său de atlet cu vocație s-ar fi transformat într-o tristețe deșirată din loc în loc, din zi în noapte, din aici spre niciunde. Că nu poți ști de ce ai nevoie pentru a vibra la deșertăciune, la neînțeleșurile vieții.

S-ar putea să fi ajuns la vreun spital de nebuni, sau în vreo închisoare, s-ar putea să fi fost “alcoholizat” și dezorientat în toate direcțiile, traversând viața într-un zig-zag mizerabil. Sau poate că puteam deveni unul din cei care se alăturau puterii și beneficiau de fructele acelei societăți...! De unde să știi? Sînt doar om, dar vezi cu această întrebare mi-ai dat un motiv bun să am o conversație cu Dumnezeu. Să-l întreb ce crede el că aș fi făcut... Poate l-aș fi ajutat să facă o lume mai bună. Aici și aiurea.

Adrian ALUI GHEORGHE

Note bio-bibliografice

Dimitrie Grama este născut la 25 octombrie 1947 la Reșița. A urmat Geologia la Universitatea din Cluj, fiind totodată component al lotului național de atletism. Cu ocazia unui concurs al “sprinterilor” în Suedia, “alege libertatea”. La Stockholm a luat un Master of Science la Facultatea de Științe și apoi a făcut medicina la faimosul Institut "Karolinska". După aceea a lucrat ca doctor chirurg la diverse spitale, unele renumite, cum ar fi Upsala University Hospital (unde a stat 11 ani), Liverpool University Hospital, Norfolk & Norwich University Hospital, King Abdul Aziz Teaching Hospital în Arabia Saudită, etc. În 1985 a publicat câteva poezii în ziarul lui Virgil Ierunca, "Limite", la Paris. Din anul 2000, când a debutat editorial, a publicat: “Făptura cuvîntului”, “Pasărea melancoliei”, “Vînătoare de umbre”, “Elegiile depărtării”, “Suflete atîrnate de catarge”, “Neguțătorul de imagini”, “Voi lua cu mine noaptea”, “Dă-mi mîna ta, străine” și “Bastian și alte confidențe”.

